

Gimnazija Šentvid
Prušnikova 92
1210 Ljubljana

Raziskovalna naloga iz slovenščine

Bralne navade mladostnikov

Avtorica: Ana Erjavec

Mentorica: Mojca Logonder, dipl. psih.

Ljubljana, pomlad 2023

POVZETEK IN KLJUČNE BESEDE:

Kot zavzeta bralka sem se odločila, da naredim raziskovalno nalogo o bralnih navadah mladostnikov. Zanimalo me je trenutno stanje bralnih navad med mladimi, saj sem kot ena izmed njih opazila določene spremembe v zadnjem desetletju in se o tem želela še dodatno prepričati. Dijakom svoje Gimnazije Šentvid sem tako decembra 2022 razdelila vprašalnike, v katerih sem ugotavljala koliko časa vrstniki berejo, kaj berejo, razlike med dekleti in fanti, različne vplive na bralne navade... Po analizi rezultatov sem ugotovila veliko novih dejstev in pridobila boljši vpogled v trenutno stanje. Poleg vprašanj, ki sem jih potrebovala za potrditev ali zavrnitev hipotez, sem v vprašalnik dodala še nekaj dodatnih vprašanj, ki omogočajo vpogled v problematiko iz širše perspektive. Na koncu sem ugotovila, da je branje med mladostniki v zelo slabem stanju, a sem v raziskovanju zelo uživala in med procesom pridobila veliko novih izkušenj.

- Branje v različnih življenjskih obdobjih
- Branje in možgani
- Vplivi okolja na bralne navade
- Bralne navade in sodobna tehnologija
- Branje med dekleti in fanti

SUMMARY AND KEY WORDS:

As a reader, I decided to do a research project on the reading habits of teenagers. I was curious about the current state of reading habits among young people because as one of them I noticed certain changes in the last decade and wanted to be further convinced of this. In December 2022, I gave questionnaires to the students of Gimnazija Šentvid, in which I determined how much time peers read, what they read, the differences between girls and boys, various influences on reading habits... After analyzing the results, I found out many new facts and gained a better insight into the current situation. In addition to the questions that I needed to confirm or reject the hypotheses, I added a few questions so i can have better insight into the issue from a broader perspective. In the end, I realized that reading among teenagers is in a very bad state, but on the other hand I really enjoyed the research and gained a lot of new experiences in the process.

- Reading at different stages of life
- Reading and brain
- Environmental influence on reading habits
- Reading habits and modern technology
- Reading habits among girls and boys

Kazalo vsebine

1. Opredelitev problema naloge.....	4
2. Teoretični uvod.....	5
2.1. Kaj je branje.....	5
2.1.2. Proces branja in bralna zmožnost.....	5
2.3. Razvoj mladega bralca.....	6
2.3.1. V otroštvu.....	6
2.3.2 Vloga šole pri razvoju bralnih navad.....	6
2.4. Branje in možgani.....	7
2.4.1. Razvoj pismenosti.....	7
2.4.2. Fiziološki učinki branja na možgane.....	7
2.5. Motnje v učenju branja.....	8
2.5.1. Disleksija.....	8
2.5.2. Aleksija.....	8
2.6. Kaj kateri bralci najraje berejo.....	8
2.6.1. Tipi literature.....	8
2.6.2. Razlike v branju med spoloma.....	9
2.6.3. Bralne navade Slovencev ter slovenskih srednješolcev.....	10
2.7. Vplivi novih tehnologij na bralne navade.....	10
2.7.1. Površno in globoko branje.....	10
2.7.2.1. Negativni vplivi digitalizacije na bralne navade.....	10
2.7.2.2. Pozitivni vplivi digitalizacije na bralne navade.....	11
2.8. Kako spodbujati razvoj bralnih navad mladostnikov.....	11
3. Cilji in hipoteze.....	13
3.1. Teoretični in empirični cilji.....	13
3.2. Hipoteze.....	13
4. Metodologija.....	14
4.1. Opis vzorca.....	14
4.2. Opis pripomočkov.....	14

4.3. Opis postopka zbiranja podatkov.....	14
4.4. Statistična obdelava podatkov.....	15
5. Rezultati.....	16
6. Interpretacije.....	22
7. Sklepi.....	27
8. Kritična ocena.....	28
8.1. Prednosti naloge.....	28
8.2. Pomanjkljivosti naloge.....	28
8.3. Predlogi izboljšav.....	29
9. Viri.....	31
10. Priloge.....	32
10.1. Vprašalnik	32

1. OPREDELITEV PROBLEMA NALOGE

Bralne navade mladostnikov so v današnjem času preveč zapostavljena tema, saj se pozornost vedno bolj usmerja na digitalne kompetence in tehnologijo. Nihče od nas se prav dobro ne zaveda, kako branje vpliva na razvoj možganov že od zgodnjega otroštva ter kako v kasnejšem življenjskem obdobju vpliva in pripomore k oblikovanju celostne osebnosti posameznika. Poleg tega branje igra pomembno vlogo tudi pri socializaciji ter vrednotenju različnih družbenih situacij, kar bom opisala in razložila v nadaljevanju.

Tema se mi je zdela primerna in zanimiva, saj ugotavljam, da je branje med mladostniki vedno bolj postaja le »stvar preteklosti«, da so preteklo »uživanje ob mirnem branju« danes zamenjale prepogoste videoigre, pa tudi življenje v »hitrem svetu«, kjer enostavno ni časa za trenutek zase ob branju dobre, kvalitetne knjige. Poleg tega sem bila vzgojena v družini, ki je branju že od nekdaj dajala velik pomen, zato mi tema še toliko več pomeni.

Želim si, da bi pri raziskovanju bralnih navad mladostnikov prišla do veliko novih spoznanj, ki me bodo tudi v prihodnje motivirala pri gojenju lastne bralne kulture, hkrati pa si želim tudi več ljudi ozavestiti o pomenu kakovostnih bralnih navad ter k branju spodbuditi še koga, ki teh navad nima.

Raziskovala bom, ali mladostniki radi berejo, kaj najraje berejo, koliko časa za to porabijo, kateri način branja je med mladimi najbolj priljubljen (preko česa berejo) ter razlike med skupinami; bralne navade srednješolcev z boljšimi ocenami, deklet in fantov ter kateri dejavniki in v kolikšni meri vplivajo na razvoj bralnih navad.

2. TEORETIČNI UVOD

Osebnostno mi branje pomeni dostop do znanja, predvsem pa priložnost za osebnostno rast. Zlasti zdaj, ko sem v obdobju mladostništva, lahko zares občutim pozitiven učinek, ki ga ima bralna kultura na moje delovanje tako v šoli, kot v prostem času.

Moja lastna izkušnja z branjem se je pričela, ko sem v prvem razredu prvič prebrala kratko knjižico. Sprva, ko še nisem znala tekoče brati, mi je bilo branje besedil v izziv, ko pa sem svoje bralne spretnosti nadgradila sem v branju pričela zares uživati. Zdaj berem najrazličnejše vrste besedil; od klasičnih romanov pa do internetnih člankov. Kljub napornemu urniku in omejenem prostem času na branje ne pozabim. Vesela in hvaležna sem, da imam tako dobro razvite bralne navade in se trudim, da bi jih ohranila za vedno.

2.1. Kaj je branje

Branje je pojem, ki opisuje dekodiranje zapisanih črk, ki jih pretvorimo v zvočne jezikovne znake. Kadar dovolj časa vadimo, branje postane avtomatiziran proces. To pomeni, da besedilo vedno preberemo brez dodatnega miselnega napora (Kordigel, 1992). Širši pojem je »bralna pismenost«. Bralno pismen bralec je sposoben brati tekoče in z razumevanjem ter zna fleksibilno uporabljati različne strategije in tehnike branja glede na vrsto besedila in cilj branja. Na koncu lahko informacije, ki jih je pridobil, tudi uporabi.

(Kordigel Aberšek, 1992, https://www.jezikinslovstvo.com/ff_arhiv/lat1/037/34c04.htm

<https://www.center-motus.si/branje-kaj-je-in-razvoj-branja/>)

2.2.1 Proces branja in bralna zmožnost

Branje je zelo zapleten večstopenjski proces, ki se začne pri začetnem zaznavanju, pri katerem bralec iz grafičnih elementov, ki sestavljajo črke abecede razbere posamezne besede ter jih poveže v povedi. S tem tvori razumljiv pomen, kar psihologi opisujejo kot mentalno predstavitev besedila. Na splošno je branje družbeno ter kulturno pogojeno in se tako tudi od kulture do kulture spreminja.

Ko se bralec s pridobivanjem bralnih izkušenj nauči brati do te mere, da poleg zgolj prebiranja besed zmora brati različne vrste besedila skladno z njihovimi posebnimi potrebami ter s svojim trenutnim zanimanjem, govorimo o bralni zmožnosti. Prav ta zmožnost za leposlovje je bistvena za ohranjanje branja v vseh življenjskih obdobjih in s tem tudi ohranjanje pismenosti.

(Meglič, 2012,

http://pefprints.pef.unilj.si/1175/1/DIPLOMSKA_NALOGA_DRU%C5%BDINSKO_BRANJE_V_1_TRILETJU_O%C5%A0_OBLIKOVANJE_POTI_ZA_SPODBUJANJE_DRU%C5%BDINSKEGA_B.pdf str. 9,10)

2.2. Razvoj mladega bralca

2.2.1. V otroštvu

Že kot malčki otroci preučujejo slikanice in počasi napredujejo k vedno bolj zahtevnim besedilom. Vsak od njih si želi brati, saj s tem osmislijo svet v katerem živijo, branje pa jim postane tudi dober način preživljanja časa s starši. Pomembno je, da se otrok ob branju počuti prijetno ter varno, da si tudi kasneje vedno znova želi takih trenutkov.

(Hribar Pavli, 2018, http://pefprints.pef.uni-lj.si/4982/1/magistrska_naloga_Barbara_Hribar_Pavli.pdf, str.6)

Ključno vlogo pri razvoju bralnih navad otrok in mladostnikov imajo prav gotovo starši oz. otrokovi skrbniki, saj so z njimi že od vsega začetka. Za vsakega posameznika je zelo pomembno, da ga že zelo zgodaj začnemo vzgajati v skladu z bralno kulturo, če želimo, da bo naš trud obrodil sadove. Starši velikokrat zmotno mislijo, da se bo otrok bralnih navad naučil v šoli, zato ta del vzgoje prepuščajo učiteljem, a razvoj bralca je v resnici odvisen od tega, kar se dogaja doma, v družini, šola pa ima pri vsem tem le vlogo pomoči in podpore pri razvijanju bralnih navad. Raziskava je pokazala, da so bralne navade mladostnikov odvisne predvsem od stopnje izobrazbe njihovih staršev. Starši, ki imajo višjo stopnjo izobrazbe oziroma so bolj splošno razgledani, bodo bolj verjetno v skladu s svojimi pričakovanji ter načinom razmišljanja ustvarili okolje, v katerem se bodo otrokove bralne navade lahko bolje razvijale. V takšnih družinah se v skladu s pričakovanji in mišljenjem staršev več bere, pa ne samo časopisa, revij ter drugih preprostejših besedil, temveč tudi bolj kompleksna in zahtevna besedila, kot so na primer obsežni romani, poezija ter znanstveni članki.

(Horvat, 2006, <https://journals.unilj.si/AndragoskaSpoznanja/article/view/4448/4136>, str. 44-48)

2.2.2. Vloga šole pri razvoju bralnih navad

Dokazano je, da na bralno motivacijo učencev v veliki meri vpliva tudi šolsko okolje. Okolje mora biti spodbudno in prijetno za branje ter omogočati različne interesne dejavnosti, ki poudarjajo pomembnost znanja. Učitelj ima na učence velik vpliv, zato so njegove kompetence ter usposobljenost pomemben motivacijski faktor. Njegova naloga je, da oceni učenčev interes do branja in ustvari bralno pozitivno klimo v razredu. Pomembno je tudi, da učencem bere naglas ter jim pokaže pomembnost branja. Učitelji morajo biti torej v vlogi pozitivnega modela, po katerem se učenci zgledujejo.

(Benedik, 2018, file:///C:/Users/alesk/Downloads/Benedik_Katarina_2018.pdf, str. 11)

Bralne navade so med drugim tudi neposredno povezane s šolsko knjižnico. Gradivo, ki ga šolska knjižnica izbere z namenom, da bo brano, ima poudarek predvsem na učenju branja ter spoznavanju čim širšega polja tem, vrst ter zvrsti besedil. Sodelovanje šolskega knjižničarja je izredno pomembno, saj je prav on eden izmed ključnih oseb, zaradi katere mladostniki hočejo oziroma nočejo zahajati v knjižnico.

Šola lahko bralno kulturo spodbuja tudi na različne druge načine, kot je na primer bralni krožek, kjer mladostniki berejo knjige ter se kasneje o njih tudi pogovorijo. Učinkovite metode so tudi pogovori z avtorjem, knjiga meseca, nagrade za prebrane knjige, knjižni kviz, bralna značka ...

(Orel, 2005 <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Orel-Maja.PDF>, str. 46, 47, 48)

2.3. Branje in možgani

2.3.1. Razvoj pismenosti

Branje vključuje zelo dobro predstavo o vidnih simbolih, ki se med seboj povezujejo. Potrebno je torej, da se vzpostavi dobra povezava med besediščem, ki predstavlja shrambo pomena besed in fonološkimi predstavami, ki so shramba slušnega zvoka besede ter znanje vidne podobe prebranih besed. Vsi naštetih dejavniki niso podedovani, temveč se jih naučimo skozi izpostavljenost jeziku. Možgani tako niso genetsko pogojeni s samim razvojem pismenosti, se pa spreminjajo skozi čas, ko so izpostavljeni vidnim ter slušnim dražljajem. Takšnemu postopku spreminjanja možganov rečemo tudi reorganizacija.

(Čater, 2019, https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-16/240/branje_in_mozgani)

2.3.2. Fiziološki učinki branja na možgane

Kot sem že omenila, je branje priučena veščina, ki pa je odvisna od dveh parametrov; bralnih izkušenj ter razvitosti možganov. Z metodami slikanja možganov so dokazali, da je med branjem zelo aktivno področje leve hemisfere, kjer pride do mreženja možganskih celic - nevronov. Prav ti nam omogočajo povezovanje med prej omenjenimi vidnimi (ortografskimi) in slušnimi (fonološkimi) informacijami ter vidnimi podobami besed. Zlasti otroški možgani zelo hitro vzpostavljajo nove sinaptične povezave, kar jim omogoča razvoj novih miselnih sposobnosti. S tem prihaja tudi do večje funkcionalne strukturne povezave različnih regij možganov med seboj (primer: slušni korteks, ki je odgovoren za sprejem slušnih predstav, se povezuje s predeli za procesiranje glasov).

(Čater, 2019, https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-16/240/branje_in_mozgani)

2.4. Motnje v učenju branja

2.5.1 Disleksija

Ena izmed najpogostejših motenj v učenju branja je disleksija, ki je nevrobiološka motnja. To pomeni, da je pri osebah z motnjo disleksije z nevrološkim slikanjem dokazana zmanjšana aktivnost levega predela možganske skorje med fonološkim procesiranjem in branjem. Omenjeni bralci imajo celo povečano aktivnost desne hemisfere, kar nakazuje na zmanjšano sposobnost delovanja levih hemisfernih predelov. Osebe s to motnjo pri branju težko prepoznavajo besede, ki jih sicer že poznajo, težave pa se prav tako pojavljajo pri hitrem branju ter razumevanju pisane besede. Disleksija velja za dedno nevrološko motnjo, ki pa nikakor ni povezana z nižjo inteligenco ali vplivi okolja.

(Čater, 2019, https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-16/240/branje_in_mozgani)

2.5.2 Aleksija

Aleksija je pridobljena nezmožnost branja, ki se pojavi pri ljudeh, ki so nekoč že brali, vendar so to sposobnost izgubili. Vzrok za aleksijo je lahko bodisi možganska kap bodisi poškodba področja v možganih, ki je povezano z bralnimi sposobnostmi. Aleksija je najpogosteje posledica infarkta leve posteriorne cerebralne arterije, kar se kaže v tem, da oseba lahko piše, brati pa ne zmore.

(Čater, 2019, https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-16/240/branje_in_mozgani)

2.6 Kaj kateri bralci najraje berejo

2.6.1 Tipi literature

»Pri mladostnikih je večji vpliv vrstnikov in vzornikov, medtem ko avtoriteti odraslih (npr. učiteljem ali staršem) ne podlegajo več. Želijo si, da sta si stvarnost in ideal ter besede in dejanja enaka, razkorak med njimi pa obsojajo. Zavedajo se, da lahko situacije nadzorujejo in obvladujejo s svojim znanjem. Za to obdobje je za mladostnike značilno, da »iščejo sebe« in oblikujejo svojo lastno osebnost. Tudi v literaturi iščejo zapletene značaje, zgodbo in dogajalni prostor.«

(Aberšek, 2008, <https://www.center-motus.si/branje-kaj-je-in-razvoj-branja/>)

Približno dve desetletji nazaj, ko digitalizacija po svetu še ni bila tako razširjena, je bilo med mladimi branje zelo priljubljeno in poučno razvedrilo, danes pa so ti »literarni svetovi« povsem drugačni. Strokovnjakinja za mladinsko književnost z ljubljanske pedagoške fakultete, Milena Mileva Blažič, je na vprašanje, kakšen tip literature je po njenih opažanjih najbolj priljubljen pri otrocih in mladih odgovorila: »Pri mladih bralcih je bolj priljubljeno vizualno kot pa verbalno branje. Če pogledamo samo verbalno branje, so najbolj priljubljene medijsko podprte knjige, ne glede na kakovost. Med motivi za branje prevladuje eskapizem in v tem okviru branje fantastičnih, pustolovskih in romantičnih pripovedi.«

Tilka Jamnik, zaposlena v Pionirskem centru za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana, pravi, da kljub upadu branja mladi še vedno radi berejo tudi klasiko in sicer Piko Nogavičko, pravi knjižni molji pa med počitnicami posežejo tudi po delih Karla Maya, Julesa Verna, Toma Sawyerja in Huckleberry-ja Finna. Podobnega mnenja je tudi Blažičeva in meni, da je prav, da je kakšna knjiga v šolskem programu tudi obvezna.

(Simčič 2011, <https://old.delo.si/kultura/knjizevni-listi/bralna-kultura-med-mladimi-ni-najboljsa-pa-tudi-najslabsa-ne.html>)

2.6.2 Razlike v branju med spoloma

Novejše raziskave dokazujejo, da se na področju bralnih navad pojavljajo velike razlike tudi med spoloma. Študija PISA (Programme for International Student Assessment) je leta 2000 preverjala bralno kompetenco na več področjih. Posebno pri posredovanju informacij, interpretaciji, reflektiranju in vrednotenju besedila so se bolje odrezale deklice, prav tako pa tudi pri hitrosti branja.

Profesorica dr. Christine Garbe je rezultate študije PISA povezala z bogatejšimi izkušnjami in bralno motivacijo pri dekletih, kar pa je razvidno tudi iz podatka, da 45% deklet navaja kot svoj najljubši konjiček branje, medtem, ko so ga fantje navedli zgolj v 25%.

(Poniž, 2003, <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-YPIYU77Q/45edbe81-7748-45c3-ba96-537468934493/PDF>, str.66)

2.6.3 Bralne navade Slovencev ter slovenskih srednješolcev

Raziskava, ki je potekala leta 2011 je pokazala, da imamo Slovenci na splošno zelo slabe bralne navade ter da se na podlagi doseženih rezultatov uvrščamo na spodnji del evropske lestvice. Leta 2014 se je odvila še ena raziskava pod vodstvom dr. Sama Ruglja, ki je pokazala, da 42% Slovencev letno ne prebere niti ene knjige.

Večina ostalih bere slovenske in prevedene romane, ki predstavljajo 80% vseh knjig, ki jih Slovenci beremo, druge literarne zvrsti pa so zelo malo brane.

2016 se je v Sloveniji odvijala anketa pod vodstvom Tatjane Jerkovič, ki je opozorila na zelo povečan odpor do branja med slovenskimi mladostniki. Avtorica je povedala, da se mnogi mladostniki niti ne potrudijo, da bi knjigo razumeli, po rezultatih anketnih vprašanj pa lahko razberemo, da večina anketirancev (vzorec: 139 dijakov iz vse Slovenije) na branje gleda kot na »nujno zlo«, ki jim ga zapoveduje šola. Tisti mladostniki, ki pa knjige redno berejo na prvo mesto postavljajo fantazijske romane ter kriminalke, po klasikah pa posega le 6% bralcev. Na splošno se med slovenskimi mladostniki berejo bolj tuji (84%), kot pa domači avtorji.

(Čakš, 2019, <https://www.domovina.je/slovinci-po-bralnih-navadah-v-spodnjem-delu-evropske-lestvice-kljub-bralni-znacki-ali-zaradi-nje/>)

2.7 Vplivi novih tehnologij na bralne navade

Kot enega pomembnejših bi izpostavila vpliv digitalizacije in sodobnih medijev, ki so v današnjih časih zelo aktualna tema. V času digitalizacije so se spremenile tudi naše bralne navade, sploh pa način kako besedila prebiramo.

2.7.1 Površno in globoko branje

Za branja digitalnih besedil je značilno površno branje, ki je drugače imenovano tudi »surf«. Površno branje se vrši, ko bralni možgani le bežno preletijo besedilo, tudi kompleksnost, podobnosti ter izpustijo poglobljeno razumevanje besedila. Nasprotje »surfanju« pa je globoko branje, ki odraža tudi boljše bralno razumevanje, saj besedilo beremo počasneje ter z večjo osredotočenostjo. Pod bralno razumevanje spada tudi občutenje empatije z liki in zgodbo. Globoko branje poleg vsega krepi tudi našo moralno osveščenost in pripomore k razumevanju nam še ne dobro znanih situacij, na primer tistih z drugega konca sveta.

2.7.2.1 Negativni vplivi digitalizacije na bralne navade

Raziskave psihologinje Anne Magen potrjujejo, da se z uporabo digitalnega vmesnika za branje (namesto tiska na papirju) slabša razumevanje branega besedila. K temu pripomorejo slabši nadzor in slabša navigacija na digitalnem vmesniku, draženje oči, pa tudi drsenje po besedilu oziroma t. i. »skrolanje« zahteva fizična dejanja ter čutne zaznave, ki so zelo drugačne od tistih, ki jih uporabljamo pri branju tiskanega besedila. Na splošno so vse digitalne naprave motilci naših vsakdanjih opravil, saj nam slabšajo koncentracijo, kar pa seveda velja tudi na področju branja.

2.7.2.2 Pozitivni vplivi digitalizacije na bralne navade

Pozitivni vplivi digitalizacije na branje so danes pre pogosto spregledani. Prvi pozitivni vidik branja preko digitalnih vmesnikov je, da nam je na voljo veliko več knjig oziroma

besedil, ki jih želimo prebrati. Na spletu lahko že v nekaj sekundah poiščemo marsikatero besedilo, na voljo pa imamo tudi tista besedila, ki sicer niso na voljo v knjigah ali časopisih (primer: branje spletnega dnevnika). Drugi pozitivni vidik je, da nam digitalni vmesniki omogočajo, da si sami preuredimo besedilo, tako, da nam je branje lažje. To je koristno zlasti za osebe z disleksijo, ki si lahko le z nekaj enostavnimi kliki spremenijo podobo besedila (barvo, ozadje, razmike) na primer tako, da imajo jasno označene razlike med sicer podobnimi črkami.

Za mladostnike, ki že ves čas odraščamo z digitalnimi napravami, vidim v tem za branje v sodobnem času predvsem prednost, saj imamo praktično vsi dostop vsaj do ene elektronske naprave, preko katere lahko kadarkoli in kjerkoli beremo. S tem se na sicer malo okrnjen način vzdržuje naša bralna kultura, imamo pa glede vrste besedil veliko več izbire.

Točka 2.7 v celoti:

(Ferk, 2021, <https://taraja.si/2021/07/25/bralne-navade-v-dobi-digitalizacije-prednosti-klasicnega-branja/>)

2.8 Kako spodbujati razvoj bralnih navad mladostnikov

Eden izmed pomembnejših dejavnikov branja je motivacija. Je notranji dejavnik, ki je vzrok vsakega človeškega vedenja in poskrbi, da posameznik neko navado opusti ali pa jo še naprej izvaja. Izhaja oziroma »rodi« se v posamezniku, kaže pa se skozi zanimanje, želje, radovednost, ob tem pa se izpolnjujejo notranje potrebe posameznika. Kadar bralec torej občuti, da ga knjiga zadovoljuje (zadovoljuje namreč njegove notranje potrebe), se v njem pojavi pozitivno čustvo, posledica katerega pa je interes, ki se sčasoma prelevi v užitek. Na notranjo motivacijo (izvor v posamezniku) okolje težje vpliva, vpliva pa lahko preko zunanje motivacije posameznika, ki prihaja iz zunanjega vira.

Za večino mladih šola predstavlja obveznost in dolžnost ne pa zabavo, kar pripelje učence do mnenja, da je ta tudi dolgočasna in nezanimiva. S takšnim načinom šole dokazujejo pomanjkanje, saj ne upoštevajo zanimanj in realne potrebe učencev. Ta pogled bistveno in nepopravljivo omejujejo mladostnika na poti do bralnega užitka.

Z branjem v pedagoških vodah se ukvarja profesor in avtor knjig za mlade Aidan Chambers. Chambers ponuja pristop, ki se imenuje »Tell me«, slovensko »Povej mi«. Pristop temelji na ustni skupinski razpravi, kjer se mladi in otroci aktivno pogovarjajo o knjigi in njeni vsebini, izražajo svoja mnenja o besedilu, povejo, kaj se jim je zdelo med branjem zanimivo in če so imeli pri tem kakšne težave. V pogovoru sodeluje tudi odrasla oseba, ki pa ima zgolj vlogo posrednika, ki motivira in vodi razpravo. Chambers meni tudi, da je koristno orodje za vzbujanje otrokovega zanimanja za branje e-knjiga, katere izgled privablja več bralcev, tudi tiste, ki branje sovražijo in se mu izogibajo, ker slednje poleg branja omogočajo tudi gradnjo in izmenjavo raznih zgodb s prijatelji.

Poleg tega lahko spodbujamo bralne navade mladih s tem, da za branje izbiramo knjige, ki jim morajo potencirati jezikovne in kritične sposobnosti ter ponujati pomembne, močne, zabavne in tudi tabu teme, kjer se bralci lahko najdejo. To je potrebno, saj je vedno težje zadovoljiti želje otrok, rojenih v digitalni dobi. Mladi namreč izpuščajo fizični dotik s knjigo, besedo in črko natisnjeno na papirju.

Avtorica je poleg zgoraj navedenih načinov za spodbujanje bralnih navad mladih navedla tudi šolsko knjižnico in njeno pomembno vlogo, ki sem jo opisala že v točki 2.3.2.

(Kunst, 2017, <file:///C:/Users/alesk/Downloads/Kunst-Monika.pdf> str. 45, 46, 47)

3. CILJI IN HIPOTEZE

3.1. Teoretični in empirični cilji

3.1.1. Teoretični cilji

- opredeliti branje,
- opisati potek razvoja bralnih navad od otroštva pa do odrasle dobe ter povezati s tem vlogo dejavnikov družine ter šole,
- predstaviti povezavo branja z možgani,
- opisati dve značilni bralni motnji,
- kaj in kateri bralci najraje berejo, raziskati to na področju Slovencev ter ugotoviti razlike med spoloma,
- vplivi novih tehnologij na bralne navade,
- kaj lahko storimo, da med mladimi spodbudimo bralno kulturo?

3.1.2. Empirični cilji

- raziskati kaj mladi berejo ter koliko časa temu namenijo,
- ugotoviti kdo ima največji vpliv na razvoj bralnih navad mladostnika,
- dokazati, da se bralne navade spreminjajo zaradi vdora novih tehnologij v vsa področja našega življenja,
- primerjati bralne navade različnih skupin (fantje, dekleta, učno bolj in manj uspešni).

3.2. Hipoteze

1. Hipoteza: Mladi najraje berejo znanstveno fantastiko.
2. Hipoteza: Največ mladih bere eno do dve uri na teden.
3. Hipoteza: Dekleta berejo več kot fantje.
4. Hipoteza: Mladostniki, ki več berejo, imajo boljši učni uspeh.
5. Hipoteza: Pametni telefoni so povzročili upad branja knjig med mladimi.
6. Hipoteza: Na bralne navade mladih v največji meri vplivajo starši.
7. Hipoteza: Največ mladih najpogosteje besedila na zaslonu.

4. METODOLOGIJA

4.1. OPIS VZORCA

Vzorec je zajel 84 oseb, starih od 15 o 19 let, kar je za gimnazijsko populacijo reprezentativen vzorec. V raziskavo sem zajela nekaj naključno izbranih razredov Gimnazije Šentvid. Vsi zajeti dijaki obiskujejo splošne oddelke naše gimnazije. Gre za mestno in primestno okolje Ljubljane, metropole, kjer so v nekoliko večji meri kot v ruralnih okoljih prisotni ljudje z višjo izobrazbo ter posledično višjim socialno-ekonomskim statusom, kar se pozna v višjem BDP-ju te regije.

4.2. OPIS PRIPOMOČKOV

Za zbiranje podatkov sem uporabila vprašalnik, ki sem ga sestavila na podlagi postavljenih hipotez, poleg tega pa sem vključila še nekaj dodatnih vprašanj za širše ter bolj poglobljeno poznavanje področja, ki mi bodo pomagala tudi pri lažji interpretaciji rezultatov. Vprašalnike sem zaradi meni bolj preglednega analiziranja kar natisnila ter jih razdelila gimnazijcem. Priložen je v prilogi pod številko 1.

Vprašalnik spada glede na pridobivanje podatkov med metode spraševanja. Je sestavljen sistem vprašanj, s katerim ugotavljamo posameznikova stališča, prepričanja, opažanja, interese, poznavanje določenega področja, itd. V vprašalnik o bralnih navadah mladostnikov sem vključila vprašanja zaprtega tipa (tam, kjer je možno le omejeno število odgovorov), saj omogoča hitro reševanje zaradi že izbranih odgovorov, poleg tega pa je vrednotenje podatkov enostavnejše. Ker pa zaradi obsežnosti izbir pri nekateri vrsti vprašanj ni bilo mogoče podati omejenega števila možnih odgovorov, sem vključila tudi vprašanja kombiniranega tipa, pri katerih imajo reševalci poleg nekaj naštetih možnosti odgovorov spodaj še prazno črto, na katero lahko zapišejo oziroma dopolnijo vprašalnik s svojim odgovorom, če ta ne ustreza že prej podanim. Prednost kombiniranega tipa vprašanj je, da lahko z njim dostopam do bolj specifičnih podatkov in tako pridobim bolj poglobljene odgovore.

Kot zadnjo sem v vprašalnik vključila tudi ocenjevalno lestvico, s katero sem ugotavljala stopnjo izraženosti določenega pojava. Lestvico sem podala opisno, kar pomeni da sem stopnje opisala z besedami (primer: nič, malo, precej, zelo). Na lestvici sem podala štiri stopnje, saj se pri lihih številih odgovorov pogosto zgodi, da reševalci le izberejo srednjo vrednost, saj se ne morejo hitro odločiti. S tem sem pridobila bolj natančne podatke na podlagi katerih bom lahko tudi bolj natančno sklepala o stopnjah izraženosti pojavov.

4.3. OPIS POSTOPKA ZBIRANJA PODATKOV

Vprašalnik sem razdelila naključnim razredom Gimnazije Šentvid. S tem sem pridobila reprezentativen vzorec gimnazijske populacije, ki je zajel dijake različnih starosti, pa tudi dokaj ustreznega razmerja med spoloma (med 84

vprašalniki je 43 deklet in 41 fantov). Podatke sem zbirala v drugi polovici decembra 2022.

4.4. STATISTIČNA OBDELAVA PODATKOV

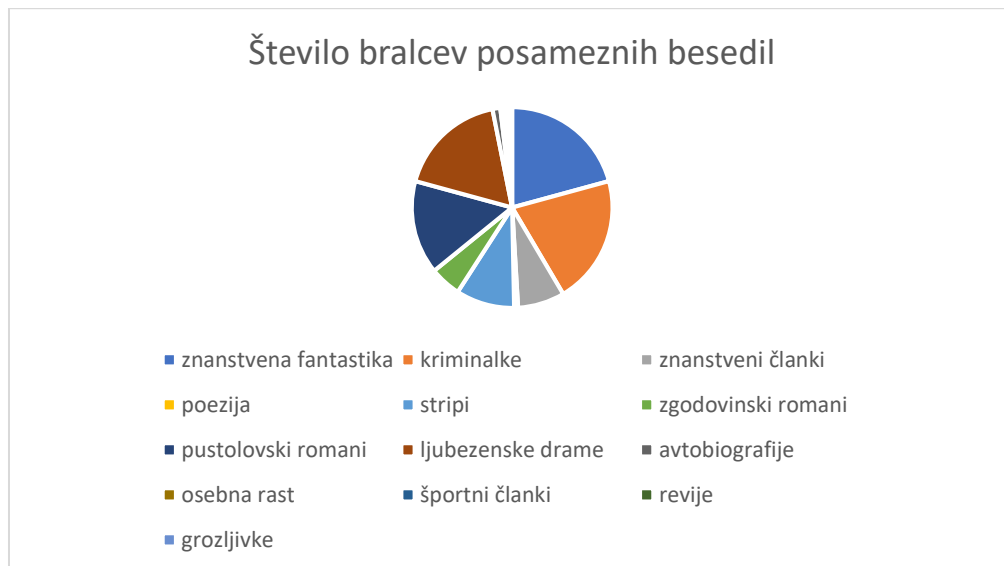
Zbrane vprašalnike sem na začetku natančno preštela, nato pa vsakega posebej pregledala, če je natančno ter ustrezno izpolnjen. Pri tem sem morala izločiti šest vprašalnikov, ki so bili nepopolno izpolnjeni oziroma mi niso dajali ustreznih odgovorov (neresno reševanje kot posledica norčevanja iz raziskave). Glede na informacije, ki jih potrebujem za preverjanje vsake hipoteze, sem vprašalnike razporejala po skupinah.

5. REZULTATI

a) OPISI REZULTATOV:

H1: Mladi najraje berejo znanstveno fantastiko

Graf 1: tortni prikaz števila bralcev posameznih besedil

Hipoteza 1 je zavrnjena, a z velikim tveganjem. Po preštetu rezultatov se je izkazalo, da je število bralcev znanstvene fantastike enako številu bralcev kriminalk (obojih je 33). Pri vprašanju je bilo mogoče obkrožiti več odgovorov, lahko pa si dopisal tudi svojega, zato je število odgovorov večje od števila rešenih vprašalnikov. Rezultate sem zaradi lažje preglednosti in velike številčnosti odgovorov prikazala s tortnim diagramom, spodaj pa so rezultati v procentih prikazani še v tabeli.

BESEDILO	ŠTEVILO BRALCEV	PROCENTI
znanstvena fantastika	33	20,6%
kriminalke	33	20,6%
ljubezenske drame	28	17,5%
pustolovski romani	24	15%
stripi	15	9,4%
znanstveni članki	12	7,5%
zgodovinski romani	8	5%
avtobiografije	2	1,25%
osebna rast	1	0,625%
športni članki	1	0,625%
grozljivke	1	0,625%
revije	1	0,625%
poezija	1	0,625%

Tabela 1: Število bralcev posameznih besedil

H2: Največ mladih bere eno do dve uri na teden

Hipoteze o okvirnem času branja mladostnikov (na teden) nisem dokazala, saj večina bere manj kot eno uro tedensko.

ČAS BRANJA (NA TEDEN)	ŠTEVILO MLADOSTNIKOV	PROCENTI
manj kot eno uro	31	36,9%
eno do dve uri	21	25%
dve do tri ure	11	13,1%
več kot tri ure	12	14,3%
ne berem ničesar, kar ni obvezno	9	10,7%

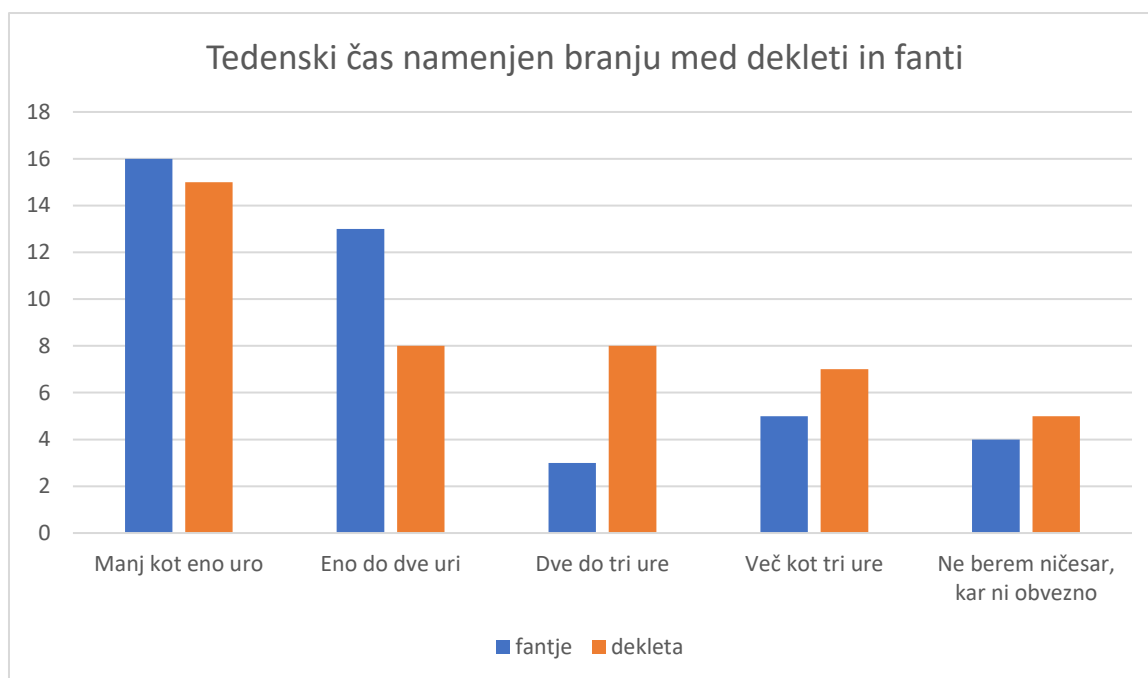
Tabela 2: Koliko časa na teden približno nameniš branju besedil, ki niso predpisana za domače branje?

Graf 2: Koliko časa na teden približno nameniš branju besedil, ki niso predpisana za domače branje?

H3: Dekleta berejo več kot fantje

Hipotezo o tem, da dekleta berejo več kot fantje sem uspešno dokazala. Izkazalo se je, da kar 7 deklet bere več kot 3 ure tedensko, medtem ko to počne le 5 fantov. Dve do tri ure tedensko bere kar 8 deklet in le 3 fantje. V kategoriji bralcev, ki berejo 1-2 uri na teden je sicer nekoliko več fantov – 13, medtem, ko je deklet 8.

Graf 3: Tedenski čas namenjen branju (dekleta-fantje)

Opomba pri grafu 3: Višji stolpec pri posameznem spolu ne pomeni nujno večjega odstotka, saj se zastopanost posameznega spola razlikuje. Zato je za bolj natančen vpogled bolj primerna spodnja tabela, graf pa je zgolj za lažjo vizualno predstavbo.

ČAS NAMENJEN BRANJU	ŠTEVILO FANTOV	ŠTEVILO DEKLET	PROCENTI FANTOV	PROCENTI DEKLET
manj kot eno uro na teden	16	15	39%	34,9%
eno do dve uri na teden	13	8	31,7%	18,6%
dve do tri ure na teden	3	8	7,3%	18,6%
več kot tri ure na teden	5	7	12,2%	16,3%
ne berem ničesar, kar ni obvezno	4	5	9,8%	11,6%

Tabela 3: Tedenski čas namenjen branju (dekleta-fantje)

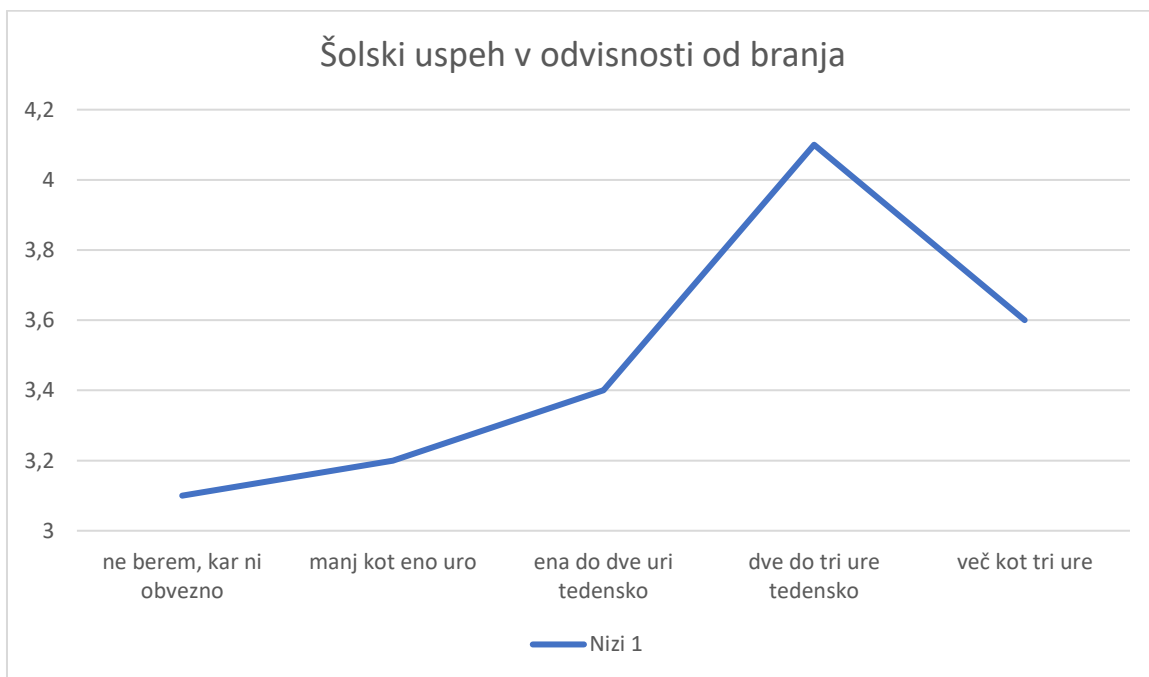
H4: Mladostniki, ki več berejo, imajo boljši učni uspeh

To hipotezo sem uspešno dokazala. Izkazalo se je, da obstaja povezava med številom ur, tedensko namenjenih branju, ter učnim uspehom. Pri bralcih, ki berejo več kot tri ure na teden se učni uspeh sicer malo zniža, a je povezava kljub temu dokazana.

ČAS BRANJA (NA TEDEN)	NEZADOSTNI	ZADOSTNI	DOBRI	PRAV DOBRI	ODLIČNI	POVPREČNA OCENA
manj kot 1 ura	1	4	14	12		3.2
ena do dve uri		2	11	4	4	3.4
dve do tri ure			3	4	4	4.1
več kot tri ure			6	4	2	3.6
ne berem ničesar, kar ni obvezno	1	2	2	3	1	3.1

Tabela 4: Učni uspeh v odvisnosti od časa, namenjenega branju

Na podlagi dobljenih rezultatov sem za vsako kategorijo časa branja izračunala povprečno oceno. Rezultati so prikazani v črnem grafikonu.

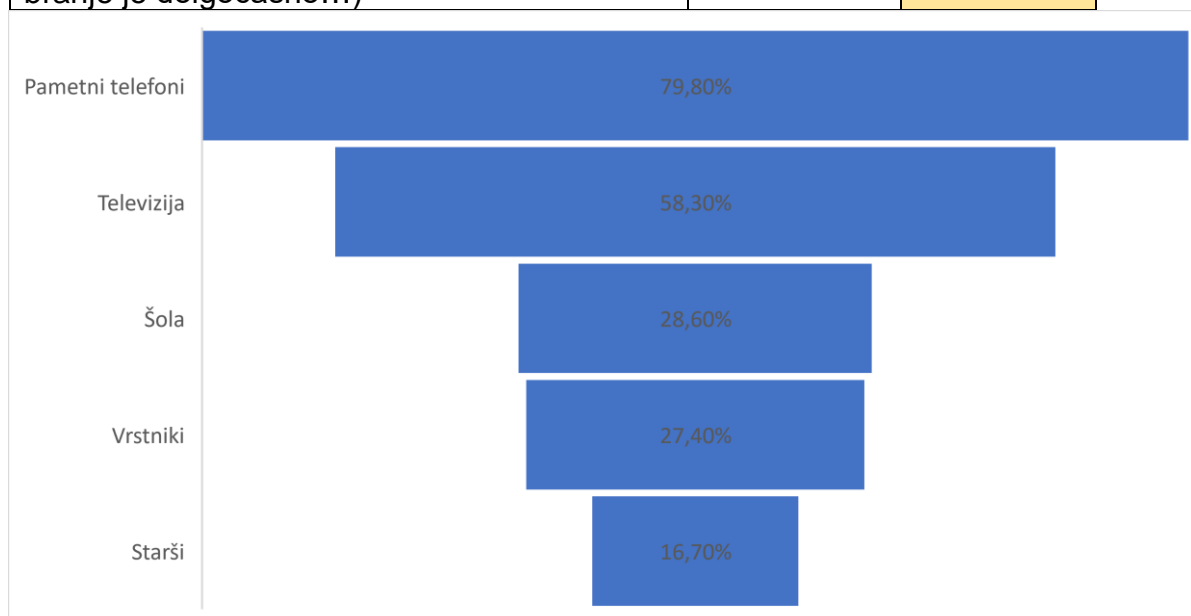
Graf 4: Učni uspeh v odvisnosti od časa, namenjenega branju

H5: Pametni telefoni so povzročili upad branja knjig med mladimi

Hipoteza je potrjena, saj se večina mladostnikov strinja, da so pametni telefoni ter dostopnost informacij na njih povzročili upad branja. Po pogostosti strinjanja ji sledi trditev, da je eden izmed povzročiteljev upada branja tudi televizija s svojo dobro ponudbo filmov in oddaj, nato pa sledijo šola s svojo izbiro in ponudbo literarnih besedil, vrstniki, starši ter drugo. Rezultati so prikazani v tabeli in lijaku.

Tabela 5: Vplivi na upadanje bralnih navad med mladimi

VZROKI ZA IZGIBANJE BRANJU PRI MLADIH	ŠT. DIJAKOV	PROCENTI
pametni telefoni in dostopnost informacij na njih	67	79,8%
televizija z dobro ponudbo filmov in oddaj	49	58,3%
šola z izbiro in ponudbo besedil	24	28,6%
vrstniki, ki sami ne berejo in se bralcem posmehujejo	23	27,4%
starši, ki niso zgled, ker sami ne berejo dovolj	14	16,7%
drugo (počasno branje, šolske obveznosti, branje je dolgočasno...)	9	10,7%

Graf 5: Vplivi na upadanje bralnih navad med mladimi

H6: Na bralne navade mladih v največji meri vplivajo starši

Ta hipoteza ne drži, saj je iz rezultatov razvidno, da v največji meri na bralne navade vplivajo profesorji slovenščine. Spodaj je prikazana tabela predvidenih dejavnikov, ki vplivajo na bralne navade ter število oseb, ki je na vprašalniku obkrožilo določeno stopnjo strinjanja.

	nič	malo	precej	zelo	Povpreč na ocena
Starši	25 (29,7%)	31 (36,9%)	23 (27,3%)	5 (5,9%)	2,1
Prijatelji	39 (46,4%)	31 (36,9%)	10 (11,9%)	4 (4,8%)	1,8
Šolski knjižničar	62 (73,8%)	19 (22,6%)	2 (2,4%)	1 (1,2%)	1,3
Profesorji slovenščine	26 (30,9%)	28 (33,3%)	20 (23,8%)	10 (11,9%)	2,2
Mediji	28 (33,3%)	34 (40,5%)	18 (21,4%)	4 (4,8%)	2,0

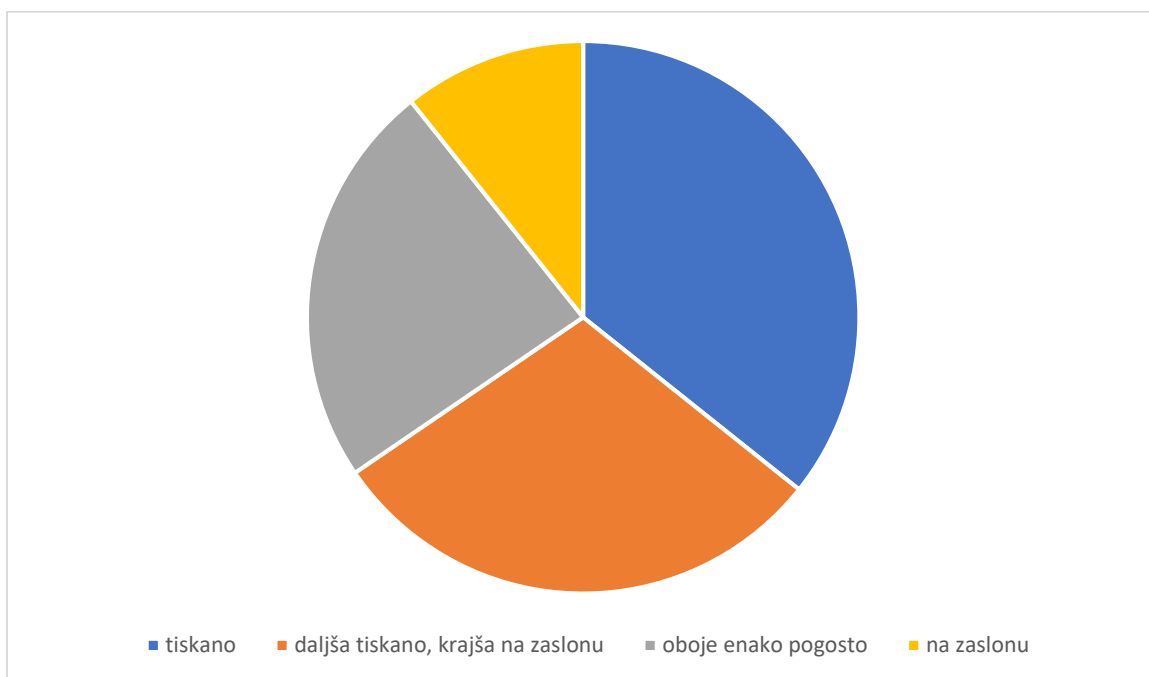
Tabela 6: Vplivi posameznih dejavnikov na bralne navade

H7: Največ mladih najpogosteje besedila na zaslonu

Ta hipoteza ne drži, saj se je izkazalo, da se večina mladostnikov večkrat bere tiskana besedila (30 oseb). Delež tistih, ki pogosteje berejo z zaslona je izmed vseh podanih možnosti celo najmanjši (9 oseb).

Tiskano	30 oseb	35,7%
Daljša tiskano, krajša na zaslonu	25 oseb	29,8%
Oboje enako pogosto	20 oseb	23,8%
Vedno raje na zaslonu	9 oseb	10,7%

Tabela 7: Pogostost branja besedil prek določenih medijev

Graf 6: Pogostost branja besedil prek določenih medijev

6. INTERPRETACIJE

H1: Mladi najraje berejo znanstveno fantastiko

Ko sem postavljala to hipotezo sem sklepala, da bo največ mladostnikov bralo znanstveno fantastiko, saj sem glede na lastna opažanja pri vrstnikih ter prevladujočo literaturo na knjižnih policah na oddelkih »za mlade« domnevala, da je ta med mladimi zelo razširjena. Hipoteza je bila na podlagi pridobljenih rezultatov zavržena, a z velikim tveganjem, saj se je po številu bralcev (33) izenačila s kriminalnimi romani. Da pa sta prav ti vrsti besedil med najbolj priljubljenimi pa gotovo ni naključje, saj lahko glede na vsebino, ki prevladuje v njima najdemo kar nekaj podobnosti, ki bi utegnile razložiti povezavo med izbiro prav teh dveh vrst ter duševnim svetom mladostnikov.

Kot prvo podobnost bi izpostavila nastop junakov z nadnaravnimi sposobnostmi. Tako v kriminalkah kot v znanstveno-fantastičnih romanih lahko zasledimo literarne like, ki ljudem predstavljajo »ideal« in katerih sposobnosti presegajo povprečnega človeka. To pusti močan pečat zlasti pri mladostnikih, saj so prav najstniška leta tista, kjer iščemo svojo pot in pri tem izbiramo »idole«, ki jim želimo biti podobni in se vsaj na enem področju približati njihovim dejanjem. Identificiranje in približevanje tem »idealom« je seveda najlažje prav skozi knjigo, saj lahko na ta način neposredno vstopimo v njihov miselni svet.

Kot komentar bi tukaj dodala, da pri gledanju filmov vstop v miselni svet junakov ni tako neposreden, saj nikjer ne piše, kako se počutijo – to lahko sklepamo le iz njihove nebesedne govorice.

Kot drugo povezavo bi izpostavila intenziteto ter zgoščenost dogajanja v obeh vrstah literature. Zlasti kriminalke bralcem prinašajo veliko užitek, saj jih večino časa pustijo v pričakovanju in napetosti, vmes pa branje popestri tudi veliko akcije, med katero je knjigo težko izpustiti iz rok. Enako bi lahko trdili tudi za znanstveno fantastiko, kjer je tudi veliko akcije ter stalne napetosti. V današnjem svetu, kjer se vse odvija zelo hitro in je intenziteta dražljajev iz vseh področij življenja zelo visoka, je poseg mladostnikov po taki vrsti literature pričakovan. Kot zadnje bi izpostavila še, da pri branju kriminalk in znanstvene fantastike osebna interpretacija ter poglobljeno razmišljanje o besedilu ni tako pomembno, saj je zgodba pogosto enostranska ter ne odpira globjih življenjskih vprašanj – temelji večinoma le na akciji, zgodba pa je že vnaprej določena in si jo vsi bralci lahko razlagajo le na en način. To od mladostnikov - bralcev zahteva manj miselnega napora, kar pa je za večino tudi bolj privlačno za branje. Kot dodatek bi izpostavila še dejstvo, da je med 160 obkroženimi odgovori le en dijak obkrožil, da najraje bere poezijo. Da je poezija manj brana, ker spodbuja višjo raven mišljenja in ustvarjalnosti, še dodatno potrjuje mojo interpretacijo.

Kriminalkam in znanstveni fantastiki po številčnosti sledita tudi ljubezenske drame ter pustolovski romani, pri katerih tudi pogosto zasledimo elemente omenjene zgoraj (junak, zgoščeno dogajanje ter nenujnost poglobljenega razmišljanja).

H2: Največ mladih bere eno do dve uri na teden

Hipoteze o tem, da največ mladih bere eno do dve uri na teden, nisem uspešno dokazala, saj je se izkazalo, da za to v večini namenijo manj kot en uro na teden. Zakaj je temu tako, bi lahko naštela ogromno dejavnikov, ki pa se med seboj pogosto prepletajo in se od posameznika do posameznika razlikujejo. Ko sem brala odgovore vprašanja o negativnih vplivih različnih dejavnikov na branje, sem poleg že podanih možnosti (ki jih bom obravnavala kasneje) naletela tudi na mnogo dodanih odgovorov, ki nakazujejo na to, da časa za branje enostavno ni, saj je preveč šolskega dela. Tudi temu seveda verjamem, vendar pa glavni vzrok vidim v spremembi prioritet med mladimi. Nedolgo nazaj sem v podcastu slišala strokovnjaka reči, da imamo ljudje praktično za vse stvari čas, to, ali se bomo določene stvari tudi lotili, pa je stvar prioritet. V zadnjem desetletju se je pod vplivom različnih medijev in splošnega svetovnega napredka pozornost preusmerila popolnoma drugam. V času, ko je bila glavni vir znanja knjiga, so pomembnost branja vsi veliko bolj poudarjali, sedaj pa lahko do veliko večje količine informacij dostopamo že s preprostim klikom na internetu. Čeprav je na vprašanje »Ali meniš, da branje bogati širino razmišljanja, saj odpira nove svetove in nove poglede« večina mladostnikov na opisni ocenjevalni lestvici odgovorilo z »vedno« (visoko stopnjo strinjanja), kar potrjuje, da na branje gledajo kot na nekaj pozitivnega, je stopnja branja kljub temu tako nizka, saj je branje miselno veliko napornejše od drugih pristočasnih dejavnosti. Dandanes je med mladimi tudi v zelo veliki meri prisotna kultura ugodja, kar nam kažejo njihove pogoste vrednote, preverjene z raziskavami. Kulturo ugodja lahko z bralnimi navadami povežemo, saj branje samo po sebi ne da tako hitrih učinkov, oziroma na možgane ne vpliva na tak način, kot bi si mnogi mladostniki želeli.

H3: Dekleta berejo več kot fantje

Hipotezo sem uspešno dokazala, saj je to dejstvo lahko opaziti že s preprostim pogledom na obiskovalce knjižnice, med katerimi je med vrstami z mladinsko literaturo največ predstavnic ženskega spola. Vzroki za tako stanje verjetno tičijo že v zgodnjem otroštvu in vzgoji staršev, ki branje pri deklicah spodbujajo bolj, kot pri dečkih. Ker so dečki že po naravi bolj živahni ter se težje usedejo ter koncentrirano berejo knjigo, smo jim laično pripisali lastnost, da jim branje ne gre tako dobro od rok. Mnogo staršev se ob dejstvu, da je fanta težje pripraviti do branja, vda v usodo in ga v večji meri spodbujajo v dejavnosti kot so na primer šport. Poleg tega pa dečki tudi zrelostno kasneje dozori in morda niso sposobni branja oziroma razumevanja besedil tako hitro kot deklice in se jim zaradi tega zdi, da je branje »brezveze«. Nasprotno je pri deklicah, ki se že prej lahko čustveno poistovetijo z nekaterimi literarnimi junaki in jih prej začnejo zanimati določene teme. Tem dodatno pripomorejo starši, ki jih k dejavnosti posledično bolj spodbujajo.

Tudi v mladostništvu na fante kot bralce preži veliko pasti. Med njimi so namreč v največji meri razširjene videoigre, ki jim čas, ki bi ga lahko namenili branju občutno zmanjšajo. Deklice so za take vrste »pasti« veliko manj dovzetne, saj so v večini bolj

usmerjene v drugače vrste dejavnosti in jim branje ne pomeni tako velikega napora. Branje pri dekletih še dodatno spodbudi boljši povprečni učni uspeh, kar sem preverila tako, da sem pri štetju rezultatov deklice označevala z roza črticami in tako že na daleč videla, da so te bolj zgoščene pri boljših ocenah.

Po drugi strani gledam na ugotovitev kot na enega izmed spolnih stereotipov. Deklicam večina ljudi pripisuje, da jih branje zaradi njihove manj živahne narave bolj pritegne kot dečke, čeprav temu ni nujno tako. Starši posledično nezavedno delujejo tako, da branje bolj spodbujajo pri deklicah, če pa si deček kdaj ne želi brati, si to razlagajo kot pogojeno glede na spol in ne kot sad lenobe ali slabše zmožnosti branja. Tudi v šolskem okolju, sploh pri pouku slovenščine redko naletimo na moškega učitelja oziroma profesorja, posledično pa je dečkom težje najti »bralnega« vzornika svojega spola in zelo hitro pri sebi sklenejo, da je branje bolj domena žensk.

H4: Mladostniki, ki več berejo, imajo boljši učni uspeh

Povezava med časom namenjenim branju ter učnim uspehom zagotovo obstaja. Ker je branje zelo kompleksen večstopenjski proces, pri katerem se odvija proces mreženja nevronov (glej teoretični uvod 2.4.2), pa tudi povezovanje med različnimi deli možganov, kar omogoča razvoj miselnih sposobnosti. Zaradi boljših miselnih sposobnosti so bralci posledično boljši učenci, saj lahko hitreje razumejo nekatere koncepte in lažje rešujejo različne vrste problemov. Poleg lahko bralci zaradi vstopa v povsem nove svetove (zlasti pri fantastični literaturi) spodbujajo svoje domišljjsko mišljenje, kar pa še dodatno pripomore k zviševanju inteligentnosti.

Branje oziroma hitro učenje branja lahko tudi pripomore k učenemu uspehu, saj učenci, ki branje hitreje usvojijo in jim ta dejavnost ne predstavlja večje obremenitve, lahko bolj zbrano sledijo pouku, snovi, ki jo učitelj/profesor razlaga. Sama tudi večkrat opazim, da imajo nekateri vrstniki še vedno težave s tekočim branjem, kar jim onemogoča organizacije informacij sproti in posledično dobijo slabše ocene. Seveda pa gre v tem primeru lahko tudi za motnje branja, med katerimi je najbolj razširjena disleksija. Dijaki, ki so v vprašalnikih navedli, da jim branje onemogočajo motnje branja (počasno branje, disleksija), so obkrožili tudi dober in zadosten učni uspeh.

Ta dejavnost lahko pripomore k učenemu uspehu tudi, ker omogoča dostop do novih informacij. Povsem upravičeno je trditi, da bolj razširjen in vsestranski pogled na svet pozitivno vpliva na šolski uspeh, saj morda nekatere informacije, ki se jih učimo v šoli, lahko bralci osvojijo že prej in se jim bolj vtisnejo v spomin. Poznavanje in raba jezika pa se seveda najbolj pozna pri pisanju spisov in esejev ter izražanju pri govornih nastopih in spraševanju. Vsa naštetá področja ocenjevanja predstavljajo velik delež zaključnih ocen, ne samo pri slovenščini.

Izpostavila bi tudi zelo pomembno dejstvo, in sicer, da se pri bralcih, ki berejo več kot tri ure na teden, učni uspeh zmanjša. To je seveda lahko posledica premalo reprezentativnega vzorca, vendar pa to povezavo vidim kot pomanjkanje časa za šolske dejavnosti, saj ti dijaki toliko časa namenijo branju. Druga možna razlaga je tudi, da ti učenci toliko časa berejo zato, ker so bolj počasni bralci – imajo motnje pri učenju branja. Posledično so zaradi motenj tudi v šoli slabši učenci.

H5: Pametni telefoni so povzročili upad branja knjig med mladimi

Ta hipoteza je bila pričakovano sprejeta, saj je večina dijakov prav pametne telefone označila za tiste, ki jih odvrtaajo od branja oziroma vsaj v neki meri vplivajo na to, ali se bo nekdo lotil branja ali ne. To ima povsem logično razlago – uporaba in brskanje po telefonu je za možgane precej lažja dejavnost, kot pa skoncentrirano branje. Poleg vsega pa je tudi bolj zabavna – velika zasičenost z informacijami ter zabavnimi posnetki, slikami, igrkami nas še dodatno motivira, da v roke vzamemo telefon in ne knjige. Knjiga od bralcev zahteva zelo veliko mero pozornosti, ki pa jo sploh mladi zelo težko pridobimo v okolju, polnem stalnih, privlačnih dražljajev. Kot sem že v interpretaciji hipoteze 2 pojasnila, se mladi zavedajo pozitivnega vpliva branja, a se mnogim očitno ne zdi tako pomemben, da bi knjigo zamenjali s pametnim telefonom. Pričakovano se je na drugo mesto uvrstila televizija, s svojo široko ponudbo filmov in oddaj. S tega lahko sklepamo, da je večina informacij – sedaj celo več informacij dostopnih preko oddaj, pa tudi veliko dobrih knjig ima že posnet svoje filme. Filmi mnogim preobremenjenim mladim prihranijo čas, namesto njih pa tudi opravijo delo o vidnih predstavah (domišljija ni tako aktivna).

Poleg podanih možnosti na vprašalniku so dijaki kot vzrok za izogibanje branju navajali tudi disleksijo, počasno branje, preveč športnih in obšolskih dejavnosti.

H6: Na bralne navade mladih v največji meri vplivajo starši

Te hipoteze nisem uspela dokazati, saj se je izkazalo, da na bralne navade mladostnikov v največji meri vplivajo profesorji slovenščine. Zakaj je tem tako, si lahko razlagamo na več načinov. Kot prvo bi povedala, da imajo starši na otrokove navade res velik vpliv, vendar pa to verjeno res velja le za zgodnja obdobja in ne v tolikšni meri za mladostništvo. Kljub temu, da starši otroku privzgojijo dobre bralne navade, se lahko v najstniških letih vse delo pokvari, saj njihovi »bralci« podležajo vplivom vrstnikov (dijaki so tudi vrstnike navedli kot enega izmed večjih dejavnikov za izogibanje branju), ki ne berejo radi in posledično to dejavnost popolnoma opustijo. Da pa so se prav profesorji slovenščine uvrstili med največje dejavnike bralnih navad si lahko razlagamo s tem, da so v življenjih mladostnika v katerih je glavna dejavnost šola, edina oseba, ki skrbi za to področje. Profesorji slovenščine namreč usmerjajo srednješolce skozi obsežen učni načrt na področju književnosti, njihova naloga pa je da izbrana dela tudi predstavijo. Njihov odnos do obravnavanih del je lahko za mladostnike velik zgled (pozitiven ali negativen), v tem kritičnem času jim lahko branje približajo ali pa zelo oddaljijo. Poleg tega imajo do neke mere tudi sami svobodo do izbire besedil, ki se jih bo obravnavalo pri pouku, lahko pa tudi sami predlagajo kaj neobveznih knjig ter organizirajo različne obšolske dejavnosti povezane z branjem.

H7: Največ mladih najpogosteje besedila na zaslonu

Hipoteze o tem, da večina mladih najraje bere besedila na zaslonu, nisem uspela dokazati. Bralci, ki besedila najraje berejo z zaslona so bili celo najmanj številčni, kar nam pove, da morda današnja situacija z vplivi sodobne tehnologije morda le ni tako slaba. Kar 30 izmed 84 mladostnikov, ki so sodelovali v raziskavi je obkrožilo, da najbolj pogosto berejo besedila tiskano. To je lahko na prvem mestu posledica tega, da so vsa gradiva hitro dostopna v šolski knjižnici, kar pa je za bralce zelo priročno. Če primerjamo to z dejstvom da le 9 izmed 84 oseb večkrat bere besedila na zaslonu, je lahko posledica tega, da besedila niso tako dobro dostopna na spletu, oziroma je večina plačljivih. Na tako stanje ima lahko vpliv tudi ekonomski status bralčeve družine, ki ga sicer nisem preverjala, zagotovo pa lahko trdim, da si vsaka družina ne more privoščiti sodobne tehnološke opreme do te mere, da bi ta lahko popolnoma zamenjala knjižnice in knjige. Poudariti moram tudi, da obstaja razlika med branjem, kjer je besedilo natiskano, ter branjem z zaslona (glej teoretični uvod 2.7.2.1). Branje tiskanega besedila je bolj poglobljeno, bralec lahko ponotranji več informacij in si jih tako hitreje zapomni. Poleg tega je branje z zaslona tudi draži oči, kar za branje dolgih besedil ni najbolj ugodno. To potrjuje tudi dejstvo, da je kar 25 dijakov obkrožilo možnost, da z zaslona berejo zgolj krajša besedila, daljša pa raje berejo v tiskani obliki.

7. SKLEPI

Pri izdelavi raziskovalne naloge sem dobila veliko zanimivih podatkov ter novih raziskovalnih izkušenj. Ugotovila sem, da sta med mladimi trenutno najbolj brana znanstvena fantastika in kriminalni roman, da večina mladih bere manj kot eno uro na teden, med bralci pa po tedenskem času, namenjenemu branju, prevladujejo dekleta. Sklenem lahko tudi, da so bralne navade oziroma čas, ki ga mladostnik nameni branju povezane z učnim uspehom ter da se mladim zdi, da se je včasih nedvomno bralo več, upad branja pa so v največji meri povzročili pametni telefoni. Preverila in ugotovila sem tudi, da imajo na bralne navade največji vpliv profesorji slovenščine in da so glede podlage pri branju najbolj priljubljena tiskana besedila.

Pri izdelavi naloge pa so me zelo presenetila nekatera dejstva, kot je na primer, da mladi kljub razširjenosti sodobne tehnologije še vedno raje berejo tiskana besedila, ter dejstvo, da večina bere manj kot eno uro na teden (poleg predpisanih besedil).

Vsekakor se mi zdijo vse pridobljene ugotovitve s tega področja vredne razprave, saj menim, da je poznavanje tega področja zelo pomembno, da lahko bolje vemo, kako bralne navade pri mladostnikih spodbujati. Vedeti moramo iz katerih področij lahko izvajamo bralne dejavnosti, da bodo vzbudile čim več interesa, kakšna gradiva ponuditi na bralnih klubih za diskusijo glede na starostne skupine udeležencev. Znanje o tem je koristno tudi glede na to, da želimo promovirati branje med mladimi, saj to dokazano pozitivno vpliva na učno uspešnost in splošno razgledanost. Podatki o tedenskem času, namenjenemu branju so zares skrb vzbujajoči in težko si je predstavljati prihodnje delovanje naše »bralno prikrajšane« generacije.

Pri sestavljanju teoretičnega uvoda so se mi zdela tudi zelo zanimiva dejstva o delovanju možganov med branjem in menim, da bi takšne stvari morali vedeti vsi mladostniki, da bi se še bolj zavedali pomena branja ter konec koncev tudi svoje bodoče otroke vzgajali v bralce, ki bodo z ljubeznijo in spoštovanjem posegli posegli po knjigi in s tem bogatili svoje življenje. Ob tem ne moremo mimo znanega citata R.R. Martina; »Kdor bere živi tisoč življenj. Kdor ne bere, živi le eno«.

8. KRITIČNA OCENA

8.1 PREDNOSTI RAZISKOVALNE NALOGE

Prednost te raziskovalne naloge je gotovo v tem, da sem preko spletnih virov pridobila veliko ustreznega in izčrpnega gradiva o obravnavani temi. Ker je ta tematika povezana s številnimi dejavniki, sem lahko na podlagi tega izoblikovala vprašanja in hipoteze, ki odgovarjajo na dandanes zelo aktualna vprašanja v povezavi z bralnimi navadami mladostnikov. Prav tako sem se odločila, da bom vprašalnike razdelila kar na listih (tiskano) ter tako sodelujoče spodbudila k temu, da bolj zbrano in zanesljivo odgovorijo. Ker mi je to področje zelo blizu, sem tako raziskovala bolj zavzeto in pridobila veliko novih znanj, kot so na primer sestava vprašalnika, interpretacija hipotez ter navajanje virov. Ocenjevalna lestvica, uporabljena pri večini vprašanj, se je izkazala kot učinkovita metoda za pridobivanje informacij o tej temi.

Spoznanje moje raziskovalne naloge se mi zdi izjemno pomembno, saj opozarja tudi na veliko vlogo profesorjev slovenščine pri razvoju bralne kulture mladih ter s tem na priložnost, kako bralno kulturo in navade izboljšati – preko privlačnih dejavnosti in osebnega navdušenja, ki ga profesorji slovenščine namenijo branju. Poleg omenjenega pa se mi zdi, da je večina rezultatov te naloge dobro uporabnih pri spodbujanju kakovostnih bralnih navad in dajejo koristen vpogled v trenutno stanje.

8.2 POMANJKLJIVOSTI RAZISKOVALNE NALOGE

Pomanjkljivost raziskovalne naloge je v tem, da pod svoj vzorec nisem zajela večjega števila dijakov. V osnovi, bi morala imeti 90 izpolnjenih vprašalnikov, a sem zaradi nenatančnih in pomanjkljivih odgovorov morala izločiti 6 vprašalnikov. Poleg tega se mi zdi, da je zadnje vprašanje na vprašalniku, ki odgovarja na sedmo hipotezo sestavljeno malo nerodno, saj mi na zastavljeno vprašanje ne odgovarja dovolj natančno, a sem na srečo kljub temu uspešno prišla do željenih rezultatov. Omenila bi še domnevno pomanjkljivost vzorca v tem, da sem vprašalnik razdelila gimnazijcem in to ene gimnazije. Po vsej verjetnosti bi bili rezultati drugačni, če bi raziskavo zajela več gimnazij, pa tudi poklicne šole in bi s tem dobljene rezultate lažje posplošila na vse mladostnike. Kot se je pri interpretaciji rezultatov izkazalo, bi mi prav prišli tudi podatki o stopnji izobrazbe staršev dijakov in okvirni socialno-ekonomski status družine. Opozoriti moram tudi na to, da sem vprašalnike dijakom razdelila decembra 2022, kar je tik pred začetkom počitnic in tudi blizu konca prvega ocenjevalnega obdobja, kar bi lahko vplivalo na rezultate, saj dijaki v tem času berejo manj. To je lahko posledica povečanega obsega šolskega dela (učenje za prihajajoče teste) in drugih, »prazničnih« obveznosti v tem času. Tudi vzorec morda ni bil povsem reprezentativen, saj je razlika v številu deklet in fantov zelo majhna, kar pa za gimnazije ni povsem običajno, saj je razlika v zastopanosti med spoloma večja. Pomanjkljivost naloge je tudi, da nimam primerjav kaj berejo naši vrstniki v drugih državah in kako kakovostne so njihove bralne navade nasploh, kako branje promovirajo... V raziskovanje bi lahko vključila tudi primerjavo med mestnim in

ruralnim okoljem, kjer so morda bralne navade bolj kakovostne zaradi manjšega vpliva sodobnih tehnologij. Poleg tega bi bilo vredno omeniti tudi bralnike, kako bi lahko združili težnjo mladih po rabi novih tehnologij in hkrati vzgajali kakovostne bralne navade, kakšno vlogo ima navsezadnje pri vsem tem politika in mediji.

8.3 PREDLOGI IZBOLJŠAV

Že pri pomanjkljivostih naloge sem navedla, da bi lahko v vzorec zajela večje število mladostnikov ter v vprašalnik vključila še vprašanja o socialno-ekonomskem statusu družine. Med izdelovanjem naloge se mi je odprlo tudi veliko aktualnih in zanimivih vprašanj, ki bi jih lahko zajela med hipoteze in obravnavajo teme kot so motnje pri učenju branja, ki so vedno bolj pogoste. Lahko bi vprašala tudi po konkretnějšíh podatkih v zvezi z načini, kako določeni dejavniki vplivajo na bralne navade in s tem vključila več vprašanj odprtega tipa. To bi se mi zdelo pomembno zato, ker mnogi viri izpostavljajo pomen zgodnjega branja otroku pred prepoznavanjem črk v naročju matere, ki naj bi oblikovalo naklonjenost do knjige in branja v kasnejših obdobjih.

Glede samega področja, ki sem ga obravnavala, pa bi lahko stanje izboljšali na naslednje načine. Menim, da bi se v Sloveniji moralo branje med mladimi nasploh bolj promovirati. To bi lahko storili tako, da bi v šolski sistem vključili več obveznih dejavnosti, ki spodbujajo branje. Ena izmed bolj kakovostnih dejavnosti se mi zdi tudi bralni klub, ki ga na naši gimnaziji obiskujem tudi sama. Ta sicer ni obvezen, vendar pa se mi zdi sam princip, da se med seboj o prebrani knjigi pogovarjamo (in jo analiziramo z več vidikov) zelo koristen. Pri tem ima profesor zgolj vlogo povezovalca, interpretacije in odgovore na različna poglobljena vprašanja pa si ustvarimo mladi sami. Tovrstno dejavnost bi lahko vključili tudi v pouk slovenščine in s tem spodbujali bralce, da si o knjigi izoblikujejo tudi svoja preiščljena stališča ter tako lahko bolj kritično vrednotili tudi resnične življenjske situacije. Poleti sem na obali opazila knjižnico na plaži, kar se mi zdi dobrodošla novost, ki bi jo veljalo posnemati še kje. Morda bi lahko naročili posebne bralne kombije, ki bi se ustavili ob kopaljščih, na obrežjih rek in jezer, kjer je več kopalcev, ki bi lahko v vročih poletnih dneh namesto pametnega telefona v roke prijeli knjigo. V kombiju bi bile zlasti kriminalke in znanstvena fantastika, kar bi po rezultatih raziskovanja sodeč pritegnilo še več mladih. Dobro bi bilo tudi, če bi vsaka gimnazija pripravila posebno omarico, kjer bi lahko pustili staro knjigo in vzeli kakšno, ki bi nas zanimala.

Glede na trenutne prevladujoče interese mladih, kot je na primer šport, bi lahko v učni načrt vključili več besedil na to temo. Na ta način bi lahko hkrati promovirali več stvari naenkrat – tudi zdravje ter s tem krepili povezavo med telesno ter psihično kondicijo (zdrav duh v zdravem telesu). Po mojem mnenju bi bilo koristno tudi, da bi več ljudi, idolov, po katerih se mladi zgledujejo, promoviralo branje. Kot sem že omenila, se v času mladostništva, ko se mladi preizkušajo v različnih vlogah, zgledujejo po različnih tako resničnih kot neresničnih osebah. Če bi te osebe (primer: popularni slovenski pevci, športniki, komiki...) branje zavzeto promovirale in ga navajale kot enega izmed svojih idealov, bi s tem gotovo povečale priljubljenost branja, sploh, če bi šlo za moške vzornike.

Ideja za učinkovito spodbujanje bralnih navad je lahko tudi bralna značka, ki pa se od te, ki jo poznamo danes razlikuje po tem, da se ne konča v osnovni šoli, ampak se podaljša za čas srednje šole. S tem bi lahko predhodno motivirani bralci svoj bralni okus še bolj razvili, njihov zgled pa bi pritegnil še mnoge sošolce.

Za konec bi predlagala še, da bi k večji privlačnosti mladinske literature pripomoglo privlačnejše opremljanje naslovnice knjig, oziroma, da se v to aktivno vključi mladega bralca. Primer takšne naslovnice bi bila bela platnica z junakom brez narisane obraza ter oblačil, bralec pa bi ga lahko potem dopolnil s svojo predstavo o tem junaku.

9. VIRI

SPLETNI VIRI:

- Benedik, 2018, file:///C:/Users/alesk/Downloads/Benedik_Katarina_2018.pdf, str. 11
Dostopno 17.12.2022.
- Čakš, 2019, <https://www.domovina.je/slovinci-po-bralnih-navadah-v-spodnjem-delu-evropske-lestvice-kljub-bralni-znacki-ali-zaradi-nje/>
Dostopno 17.12.2022.
- Čater, 2019, https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-16/240/branje_in_mozgani
Dostopno 13.11.2022.
- Ferk, 2021, <https://taraja.si/2021/07/25/bralne-navade-v-dobi-digitalizacije-prednosti-klasicnega-branja/>
Dostopno 13.11.2022.
- Horvat, 2006, <https://journals.unilj.si/AndragoskaSpoznajanja/article/view/4448/4136>, str. 44-48
Dostopno 26.11.2022.
- Hribar Pavli, 2018, http://pefprints.pef.uni-lj.si/4982/1/magistrska_naloga_Barbara_Hribar_Pavli.pdf, str.6
Dostopno 17.12.2022.
- Kordigel Aberšek, 1992, https://www.jezikinslovstvo.com/ff_arhiv/lat1/037/34c04.htm
<https://www.center-motus.si/branje-kaj-je-in-razvoj-branja/>
Dostopno 17.12.2022.
- Kordigel Aberšek, 2008, <https://www.center-motus.si/branje-kaj-je-in-razvoj-branja/>
Dostopno 17.12.2022.
- Kunst, 2017, <file:///C:/Users/alesk/Downloads/Kunst-Monika.pdf> str. 45, 46, 47
Dostopno 27.2.2023.
- Meglič, 2012, http://pefprints.pef.unilj.si/1175/1/DIPLOMSKA_NALOGA_DRU%C5%BDINSKO_BRANJE_V_1_TRILE_TJU_O%C5%A0_OBLIKOVANJE_POTI_ZA_SPODBUJANJE_DRU%C5%BDINSKEGA_B.pdf str. 9,10
Dostopno 17.12.2022.
- Orel, 2005 <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Orel-Maja.PDF>, str. 46, 47, 48
Dostopno 13.11.2022.
- Poniž, 2003, <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-YPIYU77Q/45edbe81-7748-45c3-ba96-537468934493/PDF>, str.66
Dostopno 26.11.2022.
- Simčič 2011, <https://old.delo.si/kultura/knjizevni-listi/bralna-kultura-med-mladimi-ni-najboljsa-pa-tudi-najslabsa-ne.html>
Dostopno 17.12.2022.

10. PRILOGE

10.1 VPRAŠALNIK

VPRAŠALNIK O BRALNIH NAVADAH MLADOSTNIKOV

Pozdravljeni, izdelujem raziskovalno nalogo o bralnih navadah mladostnikov in te prosim, da mi pri tem pomagaš tako, da izpolniš spodnji vprašalnik. Reševanje ti bo vzelo le 5 minut tvojega časa, meni pa bo pomagalo priti do potrebnih podatkov za izdelavo raziskovalne naloge, zato se ti za tvoj trud že vnaprej lepo zahvaljujem.

Reševanje poteka hitro, saj večinoma le izbiraš med podanimi možnostmi in tako izraziš svoje poglede na obravnavano problematiko. Za primerjave med skupinami pa te lepo prosim še za nekaj splošnih podatkov, sicer pa je odgovarjanje anonimno, zato bodite iskreni.

Spol (obkroži): a) moški b) ženski

Učni uspeh lani: a) nezadosten

b) zadosten

c) dober

d) prav dober

e) odličen

Koliko časa na teden približno nameniš branju besedil, ki niso predpisana za domače branje?

a) manj kot eno uro

b) eno do dve uri

c) dve do tri ure

d) več kot tri ure tedensko

e) ne berem ničesar, kar ni obvezno

Katere zvrsti besedil napogosteje in najraje bereš? (možno je obkrožiti več odgovorov)

a) Znanstvena fantastika

b) Kriminalke

c) Znanstveni članki

d) Poezija

e) Stripi

f) Zgodovinski romani

g) Pustolovski romani

h) Ljubezenske drame in romani

i) Drugo: _____

V kolikšni meri poznaš in uporabljaš navedene pripomočke ali sredstva pri svojem branju (ustrezno obkroži):

a) Pametni telefon	Nič	malo	precej	zelo
b) bralniki	nič	malo	precej	zelo
c) pogovori v bralnih klubih (šola, knjižnica)	nič	malo	precej	zelo
d) oddaje v medijih za spodbujanje branja	nič	malo	precej	zelo
e) knjižni sejmi	nič	malo	precej	zelo

Ali meniš, da sodobni mladostniki zaradi uporabe pametnega telefona berejo manj kot generacije njihovih staršev?

Nikakor ne   malo verjetno   precej verjetno   povsem drži

Ali te pritegnejo izbrana besedila za domača branja?   Nikakor   redko   pogosto vedno

Ali meniš, da bi večja izbirnost literarnih besedil za domača branja spodbudila branje mladostnikov?

Nikakor   redko   pogosto   vedno

Ali meniš, da branje bogati širino razmišljanja, saj odpira nove svetove in nove poglede?

Nikakor   redko   pogosto   vedno

V kolikšni meri navedeni dejavniki vplivajo na tvoje bralne navade (ustrezno obkroži):

a) starši	nič	malo	precej	zelo
b) prijatelji	nič	malo	precej	zelo
c) šolski knjižničar	nič	malo	precej	zelo
d) profesorji slovenščine	nič	malo	precej	zelo
e) mediji	nič	malo	precej	zelo

Nekateri mladostniki čutijo celo odpor do branja v prostem času. Kje vidiš vzroke za izogibanje branju pri mladostnikih? (lahko obkrožiš več odgovorov ali dopišeš svojega na prazno črto)

a) Pametni telefoni in dostopnost informacij na njih

- b) Televizija z dobro ponudbo filmov in oddaj
- c) Šola z svojo izbiro in ponudbo literarnih besedil
- d) Vrstniki, ki sami ne želijo brati in se bralcem posmehujejo
- e) Starši, ki niso dober zgled, saj sami ne berejo dovolj
- f) Drugo: _____

Ali večkrat bereš besedila v tiskani obliki na papirju in v knjigi ali na zaslonu?

- a) tiskano
- b) daljša besedila tiskano, krajše tekste lahko na zaslonu
- c) boje enako pogosto
- d) na zaslonu

Hvala za tvoj trud in čas.

